

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI
ANABİLİM DALI**

Kuruluş: 27 Ekim 1989

**Adres: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Anabilim Dalı Cebeci Kampüsü
Dikimevi - ANKARA**

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BASİMEVİ
İncitaşı Sokak No:10
06510 Beşevler / ANKARA
Tel: 0 (312) 213 66 55
Basım Yılı: .... / .... /2015

KRİZ DERGİSİ

Cilt 21, Özel Sayı (1-2-3) 2013

İÇİNDEKİLER

Önsöz	V
Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Depresyon, Anksiyete Ve Stres Düzeyleri Ve İlişkili Etmenler... Bedriye Öncü, Turgut Şahin, Sinem Özdemir, Can Şahin, Kaan Çakır, Ezgi Öcal	1
Evden Uzakta Olmak: Sığınmacıların/Mültecilerin Psikolojik Sorunları ve Alınacak Önlemler	11
Hatice Demirbaş, Ece Bekaroğlu	
Van Depremi Sonrasında Travma Sonrası Stres Bozukluğu Belirtilerinin Psikolojik Dayanıklılık İle İlişkisi	25
Direnç Sakarya, Cengiz Güneş	
Hekim İntiharları	33
Serdar Süleyman CAN, Buket GÜNGÖR, Rustem AŞKIN	

ÖNSÖZ

Hekime Yönelik Şiddet

Bu satırların yazarı hekimlik mesleğine başladığı 1970'li yıllarda doktor olduğunuzu öğrendiklerinde insanlar yaşınız, cinsiyetiniz ne olursa olsun saygı ve hayranlık duyarlardı. Çünkü hekimin ne kadar uzun ve zor bir eğitim sürecinden geçtiğini ve hekimliğin tüm diğer mesleklere göre ne kadar zor ve zahmetli olduğu gerçeğinin bilincindeydi ve toplumda hekimlik ve hekim ayrıcalıklı bir konuma sahipti. O yıllarda da hekime yönelik şiddet elbette vardı. Örneğin bir asistan arkadaşımız nöbeti sırasında acil müdahale yaptığı kadın hastanın kocasının şiddetine maruz kalmış ve darp edilmişti. Ancak bu tür saldırılar gündelik bir durum değildi ve hekimlerin meslek yaşamlarında kendilerini tehdit eden bir durum olarak görmelerine yol açacak düzeyde değildi.

Hekime yönelik ilk şiddetin 1980 askeri darbesinden sonra ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Kenan Evren'in tamamen kişisel nedenlerden dolayı kalabalık topluluklar karşısında doktorlara yönelik onları suçlayan, küçümseyen söylemleri bir sözel şiddetti. Ancak bu şiddet gene de topluma yayılmadı. Hekim ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin 2000'li yıllarda tırmanışa geçtiğini görüyoruz. 2005 yılında Prof. Dr. Göksel Kalaycı cinayetinin ardından İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ve İstanbul Tıp Fakültesi'nin imzasını taşıyan duyuruda şu sözler yer aldı: **'Tıp camiası, son zamanlarda tıp mensuplarına yönelik, giderek artan saldırıların tedirginliği içindedir. Türk halkının, olağan ve olağan dışı her türlü koşulda çalışmaya devam eden hekimlerimize desteğinin süreceğine inancımız tamdır. İnsanlık dışı davranışların sürmesi halinde hekimlik hizmetlerinin verilemeyeceği noktasına gelinebileceğini kamuoyuna üzümlere duyurmayı görev biliyoruz'**

Her ne kadar yukarıdaki duyuruda insanlık dışı davranışların devam etmesi halinde hekimlik hizmetlerinin verilemeyeceği söylenmişse de Türk Tabipleri Birliği (TTB), Ankara Tabip Odası (ATO) ve diğer tabip odalarının zaman zaman düzenlediği protestolar, bir günlük boykotlarla tepki veren hekim ve sağlık çalışanları özveri ile görevlerini sürdürdü. Ancak sözel ve fiziksel şiddet artan bir ivme ile devam ettiği halde Sağlık Bakanlığı sorumlu olduğu sağlık kuruluşlarında, kendi sorumluluğu altında olan sağlık çalışanlarına karşı gerçekleşen şiddet olayları karşısında herhangi bir tepki göstermedi, önleyici bir girişimde bulunmadı, sesiz kaldı. Türk Tabipleri Birliği (TTB) bünyesinde kurulan "Şiddete Sıfır Tolerans Çalışma Grubu"nun ülke genelinde tabip odaları ile yürüttükleri çalışmalara göre sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin periyodik ve sistematik hale gelmesi 2008 yılına kadar uzanıyor. Ulusal basına yansıyan haberler ve TTB'ye bildirilen olaylar ışığında 2009 yılında 55, 2010 yılında 80, 2011 yılında ise 120 sağlık çalışanı şiddete maruz kaldı. 2012 ise özel ve kamu sağlık hizmeti sunucularında 180'in üzerinde şiddet olayı yaşandı.

Sağlık Bakanlığı Dr. Ersin Arslan'ın Gaziantep'te 17 Nisan 2012'de öldürülmesinin ardından 14 Mayıs'ta harekete geçerek, şiddet olaylarının bildirilmesi için Beyaz Kod-Alo 113 hattını kurdu. Alo 113 hattının kayıtlarına yansıyan rakamlar, basında yer alan haberlerin buz dağının görünen kısmı olduğunu kanıtladı. Beyaz Kod sistemine yapılan başvurulara göre sisteminin kurulduğu 2012 yılından 2013 yılı sonuna kadar toplam 15.137 sağlık çalışanı sözel veya fiziksel şiddete maruz kalmış olup, bunların 5.165 fiziksel, 10.572 sözel şiddet vakasıdır. Şiddete maruz kalanların 9.666'sı hekim, 5.471'i ise hemşire, ebe, acil tıp teknisyeni veya diğer sağlık personelidir. Bu verilerin aylık ortalaması alındığında rakamlar daha da ürkütücü bir tabloyu ortaya koyuyor. Buna göre, ortalama 258'i fiziksel, 528'i sözel olmak üzere her ay 757 sağlık çalışanı şiddete maruz kalıyor. Ortalama olarak her ay 483, her gün 16 hekim şiddete uğruyor.

Sağlık Bakanlığı şiddetin cinsiyet, mesleki statü ve illere göre dağılımına ilişkin ATO sorularını yanıtlamayı sadece toplam şiddet sayısını ve türünü iletmekle yetinmiştir. Bakanlığın bugüne

kadar topladığı şiddet verilerini analiz eden herhangi bir çalışmayı kamuyla paylaşmamış olması kayıt sistemi oluşturmanın dışında hekime yönelik şiddet konusundaki duyarsızlığını bir göstergesidir.

Bu şiddet olayları karşısında bazı hekimler hukuk yoluna baş vurmuş ve ATO Hukuk Bürosu desteği ile sürdürdükleri adli süreçlerde sanıklar hakkında arka arkaya mahkûmiyet kararları aldırılmışlardır.

Son söz olarak bu satırların yazıldığı günlerde başta Özgecan Aslan'nın vahşice katledilmesi olmak üzere, bir kameramanın polis şiddeti sonucu yaşamını yitirmesi, bir gazetecinin attığı kartopu yüzünden öldürülmesi, TBMM'sinde iç güvenlik yasasının görüşülmesi sırasında çıkan tartışmalarda vekillerin üstelik de silah sayılabilecek nesnelere yaralanması ve daha pek çok ölümlerle sonuçlanan şiddet olayı basında yer aldı. Tüm bu olaylar kin ve nefret söylemlerinin toplumu bir şiddet sarmalına sürüklemesi sonucudur ve hekime yönelik şiddet toplumdaki bu şiddet olaylarından ayrı tutulamaz. Topluma hakim olan şiddet psikososyal bir olgudur ve pek çok etken bu olguda rol oynamaktadır. Bunlardan birisi de "**agresörle özdeşim**" olarak açıklanabilir. Ancak unutulmaması gereken şiddet davranışının bir suç olduğu ve öncelikle yasaların öngördüğü biçimde her türlü şiddetin hafifletici nedenler göz önüne alınmaksızın cezalandırılmasıdır.

Prof.Dr. Saynur Canat